

Erasmus+

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Tanítási segédlet az innovatív módszerek alkalmazásához

AKADÁLYMENTES TURIZMUS területén

ADAM MICKIEWICZ
UNIVERSITY
IN POZNAŃ

SAPIENTIA
HUNGARIAN UNIVERSITY
OF TRANSYLVANIA

Szerzők

**Csapó, János; Bálint, Blanka; Gergely, Norbert; Gonda, Tibor; György, Ottilia;
Halik Łukasz; Krajinović, Vanja; Nagy, Benedek; Raffay, Zoltán; Rácz-Putzer,
Petra; Siwek, Matylda; Sowa Paweł, Zajadacz, Alina.**

Pécs-Zagreb-Poznań-Miercurea-Ciuc

2025

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

Tartalomjegyzék

1. fejezet: Az egyenlő hozzáférés és a turizmus elméleti alapjai. Az akadálymentes turizmus jelentősége	2
2. fejezet: A fogyatékoság definíciói és fajtái	10
3. fejezet: A fogyatékosággal élők helyzete a történelem során, a társadalmak változó hozzáállása a fogyatékosághoz és a fogyatékosággal élőkhez	18
4. fejezet: Az akadálymentesítés és az akadálymentes turizmus jogi szabályozása és szakpolitikai dokumentumai	23
5. fejezet: A fogyatékosággal élők utazását segítő szervezetek	27
6. fejezet: A fogyatékosággal élők utazási szokásai és igényei	30
7. fejezet: A kutatásban résztvevő országok jellemzői. Az akadálymentes turizmus kutatása az egyes országokban.....	34
8. fejezet: Az akadálymentesítés műszaki és szervezési megoldásai	38
9. fejezet: Láthatatlan falak – a nyelvi akadálymentesítés	42
10. fejezet: Az infokommunikációs akadálymentesítés	44
11. fejezet: Az akadálymentes turizmus jó gyakorlatai nemzetközi szinten és és a projektországokban	46
12. fejezet: A fogyatékosággal élők utazási szokásainak elemzése partnerországokban végzett primer kutatási tapasztalatok alapján	54
13. fejezet A vizsgált országok lakosságának megítélése az akadálymentes turizmusról.....	57

1. fejezet: Az egyenlő hozzáférés és a turizmus elméleti alapjai. Az akadálymentes turizmus jelentősége

1. Teszt/kvíz

1. Darcy és Dickson (2009) szerint mi a kulcsfontosságú megközelítés az akadálymentes turizmus javítására?
 - a) A mainstream turizmus reklámozásának növelése
 - b) Szűk fókusz a fizikai infrastruktúra fejlesztésére
 - c) Exkluzív utazási csomagok létrehozása fogyatékossgal élők számára
 - d) Az univerzális tervezés elveinek beépítése a turizmus tervezésébe**
2. Hogyan járul hozzá az akadálymentes turizmus a társadalmi integrációhoz?
 - a) A profit szempontjainak előtérbe helyezésével az inkluzivitás rovására
 - b) Gazdaságilag hátrányos helyzetű csoportok kizárásával
 - c) Fizikai és társadalmi akadályok lebontásával valamennyi demográfiai csoport számára**
 - d) Luxus turisztikai élményekre fókuszálva a fogyatékossgal élőknek
3. Mit kíván elérni elsősorban a „Tourism for All - Turizmus mindenkinek” koncepciója?
 - a) Exkluzív utazási lehetőségek biztosítását tehetős személyeknek
 - b) Kizárólag az idősek ellátására koncentrálni
 - c) A turisztikai szektor profitját maximalizálja
 - d) Biztosítja, hogy mindenki – képességeitől függetlenül – egyenlő hozzáférést kapjon a turisztikai szolgáltatásokhoz**
4. Mi az akadálymentes turizmus egyik gazdasági előnye, amelyet a fejezet kiemel?
 - a) A szezonális teljes megszüntetése
 - b) Magasabb vendégelégedettség és szélesebb piaci lefedettség**
 - c) A turisztikai szolgáltatók működési költségeinek csökkenése
 - d) Csökkenő infrastrukturális befektetések szükségessége
5. Mi az akadálymentes turizmus elsődleges célja?
 - a) Annak biztosítása, hogy minden ember – képességeitől függetlenül – élvezhesse a turisztikai tevékenységeket**
 - b) A turisztikai ipar profitnövelése

- c) Luxus turisztikai élmények népszerűsítése
 - d) Kizárólag a fizikai hozzáférhetőség javítására koncentrál
6. Milyen hatással volt a 1999-es UNWTO Globális Turisztikai Etikai Kódexe a hozzáférhető turizmusra?
- a) **Előmozdította az egyenlő jogokat és lehetőségeket a turizmusban**
 - b) Kizárólag a turizmus hozzáférhetőségének gazdasági aspektusaival foglalkozott
 - c) Visszafogtá az egyetemes hozzáférhetőség gondolatát a magas költségek miatt
 - d) Kizárólag a fizikai infrastruktúra fejlesztésére koncentrált
7. Melyik dokumentum hivatkozik kifejezetten a fogyatékkal élő személyek turisztikai részvételhez való jogára?
- a) A Kiotói Egyezmény
 - b) Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata
 - c) **A Globális Turisztikai Etikai Kódex (UNWTO, 1999)**
 - d) Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) Alkotmánya
 - e) Egyik sem
8. Miért tekinthető az akadálymentesítő turizmus gazdasági lehetőségnek is?
- a) mert csak azokra a fogyatékkal élőkre fókuszál, akik gyakran utaznak
 - b) mert a piacot exkluzív csoportokra korlátozza
 - c) **mert széles demográfiai kört céloz meg, beleértve a családokat és időseket is**
 - d) mert egy szűk rétegre összpontosít, amely csak mérsékelt bevételt hoz

2. Igaz/Hamis állítások

- Az akadálymentes turizmusnak jelentős gazdasági előnyei is vannak. – **Igaz**
- Az akadálymentes turizmus számos csoportot kedvezően érint, például időseket, kisgyermekes szülőket és átmenetileg sérült embereket is. – **Igaz**
- Az akadálymentes turizmus kizárólag a fogyatékkal élő egyének számára előnyös. – **Hamis**
- Az akadálymentes turisztikai gyakorlatok bevezetése elsősorban etikai kötelezettség, és nem járul hozzá a gazdasági növekedéshez. – **Hamis**

- Az akadálymentes turizmus fogalma nemcsak a fizikai, hanem az érzékszervi és kognitív szempontokat is magában foglalja. – **Igaz**
- A „Tourism for All - Turizmus mindenkinek” kifejezés az Egyesült Királyságban született a '80-as évek végén. – **Igaz**
- A „Tourism for All - Turizmus mindenkinek” kifejezés az Egyesült Államokban született a '80-as években. – **Hamis**
- Az UNWTO hangsúlyozza, hogy a turizmushoz való jog alapvető emberi jogokhoz kötődik, mint például a pihenéshez és szabadidőhöz való jog. – **Igaz**

3. Drag & Drop

Párosítsa az alábbi kulcsszavak, jellemzőket a megfelelő definícióval.

1. inkluzív megközelítés – családok és idősek bevonása
2. különböző csoportok integrálása
3. filozófia, amely inkluzív alapelveket épít be a turisztikai szolgáltatásokba és termékekbe
4. információs akadályok eltávolítása
5. fizikai akadályok eltávolítása
6. társadalmi akadályok eltávolítása
7. a turisztikai környezet mindenki számára használható
8. a turisztikai szolgáltatások mindenki számára igénybe vehetők
9. képességtől független használhatóság

Akadálymentes turizmus:

Tourism for All – Turizmus mindenkinek:

Barrier-free Tourism:

Univerzális tervezés:

Megoldás:

- Akadálymentes turizmus: *információs akadályok eltávolítása, fizikai akadályok eltávolítása, társadalmi akadályok eltávolítása*
- Tourism for All: *inkluzív megközelítés – családok és idősek bevonása, különböző csoportok integrálása*

- Barrier-free Tourism: *képességtől független használhatóság, a turisztikai környezet mindenki számára használható, a turisztikai szolgáltatások mindenki számára igénybe vehetők*
- Univerzális tervezés: *filozófia, amely inkluzív alapelveket épít be a turisztikai szolgáltatásokba és termékekbe*

4. Critical thinking/ Kritikai gondolkodás

Problémák és előnyök

Elemezd az akadálymentes turizmus és az univerzális tervezés elveinek bevezetésével kapcsolatos kihívásokat és előnyöket a saját országodban. Hozz példákat!

Ne felejtsd el felsorolni a csapattagokat!

5. Gyakorlati alkalmazás

Mind The Accessibility Gap

Nézd meg a videót, majd oldd meg a feladatot!

A következő kérdések segítségével elemezd, hogyan kapcsolódik az 1. fejezetben vázolt elméleti koncepció a videóban tartalmához:

Videó: <https://www.youtube.com/watch?v=uNgEQvPj1N8>

- Milyen konkrét akadálymentesítési hiányosságokat említenek a videóban, és ezek hogyan viszonyulnak az 1. fejezetben tárgyalt kihívásokhoz?
- Hogyan illeszkednek a videóban bemutatott gazdasági előnyök a fejezetben leírt lehetőségekhez?
- Milyen stratégiákat alkalmaznak a videóban az akadálymentes turizmus megvalósítására, és ezek hogyan kapcsolódnak a fejezet elméleti megközelítéseihez?
- Milyen társadalmi hatásai vannak a videó szerint az akadálymentes turizmusnak, és hogyan függ ez össze az 1. fejezetben tárgyalt társadalmi inklúzióval?

Csapattagok:

6. Esettanulmány

Akadálymentes turizmus Közép-Európában

Az eset rövid leírása

Anna, aki kerekesszéket használ és szenvedélyes utazó, gyakran szembesül kihívásokkal utazásai megtervezésekor. Álma az volt, hogy ellátogasson Budapestre, egy városba, amely gazdag történelméről és pezsgő kulturális életéről ismert. Azonban az akadálymentes turizmus terén szerzett tapasztalatai vegyesek voltak: sikerek és nehézségek egyaránt érték, amelyek rávilágítanak az akadálymentes, a barrier-free turizmus és az univerzális tervezés fontosságára.

Anna azért választotta Budapestet úti célként, mert olvasott a város akadálymentesítésért tett erőfeszítéseiről. Egy olyan szállodában szállt meg, amely magát "akadálymentesként" hirdette. Bár volt rámpa és lift, a fürdőszoba túl kicsi volt ahhoz, hogy kerekesszékkal kényelmesen lehessen benne mozogni. Ráadásul a legközelebbi buszmegálló nem rendelkezett rámpával, így a tömegközlekedés nem volt elérhető számára.

E kihívások ellenére Anna pozitív élményeket is szerzett. Egy népszerű múzeum ingyenes kerekesszékbérlést kínált, tapintható kiállításokat biztosított a látássérültek számára, valamint jelnyelvi tolmácsolással ellátott videókalauzokat is elérhetővé tett. Anna részt vett egy vezetett városnéző sétán is, amely akadálymentes útvonalon haladt, lehetővé téve számára, hogy más utazókkal együtt fedezze fel a város nevezetességeit.

Bár Budapest jelentős előrelépéseket tett az akadálymentes turizmus terén, még mindig vannak hiányosságok. A közösségi közlekedés fejlesztése nem teljes körű, és egyes történelmi helyszínek a megőrzési korlátok miatt nem tudják fogadni a mozgáskorlátozott látogatókat. Anna vegyes tapasztalatai rávilágítanak arra, hogy mennyire szükséges az akadálymentes turizmus átfogó és egységes megközelítése.

Anna esete jól példázza az elért eredményeket, ugyanakkor felhívja a figyelmet az akadálymentes turizmus terén még fennálló hiányosságokra is. Az univerzális tervezés alapelveinek alkalmazása – például teljes mértékben akadálymentes fürdőszobák kialakítása, a közösségi közlekedés fejlesztése és átfogó utazási információk biztosítása – alapvetően javíthatja a fogyatékkal élő emberek utazási élményét. Emellett elengedhetetlen a szereplők – önkormányzatok, magánvállalkozások és civil szervezetek – együttműködése annak érdekében, hogy egy valóban inkluzív turisztikai ökoszisztéma jöhessen létre.

Kérdések:

1. Azonosítsd a főbb akadályokat, amelyekkel Anna találkozott Budapesten. Hogyan illeszkednek ezek az akadálymentes turizmus általános kihívásaihoz?
2. Értékelj azokat a pozitív példákat, amelyeket Anna talált (pl. múzeum, vezetett túra). Hogyan tükrözik ezek az univerzális tervezés elveit?
3. Milyen konkrét fejlesztéseket tehetne Budapest, hogy javítsa az akadálymentességet?
4. Mely érintettek/stakeholderek felelősek a fennálló hiányosságok orvoslásáért, és milyen szerepet kellene vállalniuk?
5. Hogyan tükrözi Anna tapasztalata a „barrier-free tourism” és az egyetemes tervezés elméleti koncepcióit az 1. fejezet alapján?

7. Flash cards

Az akadálymentes azt biztosítja, hogy _____ minden akadály nélkül élvezhesse a turisztikai szolgáltatásokat és környezetet.

megfejtés: mindenki

A _____ koncepciója olyan környezetek tervezését jelenti, amelyek minden ember számára használhatók, életkortól, képességtől vagy státusztól függetlenül.

megfejtés: univerzális tervezés

A barrier-free turizmus a fizikai, _____ és társadalmi akadályok lebontását célozza.

megfejtés: információ

Az akadálymentes turizmus egyik gazdasági előnye, hogy széles demográfiai kört szolgál ki, beleértve a családokat, időseket és _____ személyeket.

megfejtés: fogyatékkal élő

A _____ elve biztosítja, hogy a turisztikai környezetet intuitívan és könnyen lehessen használni, még első alkalommal is, vagy kognitív nehézségekkel élők számára.

megfejtés: egyszerűség

Az egyik fő kihívás az akadálymentes turizmus megvalósításában a _____ helyszínek megőrzése és a modern akadálymentesítési megoldások közötti egyensúly.

megfejtés: kulturális örökség

A fenntartható turizmusnak három dimenziója van: környezeti, _____ és gazdasági.

megfejtés: társadalmi

A fizikai, információs és társadalmi akadályok lebontását célzó gyakorlatok összessége.

megfejtés: akadálymentes turizmus

Olyan koncepció, amely biztosítja, hogy a turisztikai szolgáltatások és környezetek a képességektől függetlenül használhatók legyenek.

megfejtés: barrier-free turizmus

Olyan inkluzív megközelítés a turizmusban, amely különböző csoportokat – pl. családok, idősek – is integrál.

megfejtés: turizmus mindenkinek

Egy átfogó filozófia, amely inkluzív alapelveket épít be a turisztikai szolgáltatásokba.

megfejtés: univerzális tervezés

8. Mind map (Gondolattérkép)

Akadálymentes turizmus – Gondolattérkép

Készíts egy gondolattérképet a tananyag 1. fejezete alapján, amely az akadálymentes turizmus alapelveire, kihívásaira és előnyeire összpontosít! Használhatsz külső gondolattérkép-készítő szoftvert (pl. Canva, Miro, MindMeister), vagy rajzolhatod kézzel is. A kész munkádat töltsd fel a Moodle felületre.

Tervezési feladat:

Készíts egy gondolattérképet, amely bemutatja az akadálymentes turizmus alapvető témáit. Indulj ki a központi fogalomból („Akadálymentes turizmus”), és ágaztasd le a főbb területeket, mint például az **univerzális tervezés alapelvei**, a **társadalmi és üzleti előnyök**, valamint a **megvalósítási kihívások**. Gazdagítsd a térképet példákkal vagy jövőbeli lehetőségekkel is.

Feladatleírás:

1. Válaszd ki a formátumot:

Használj online eszközt, például **MindMeister**, **Canva** vagy **Miro**, vagy készíts kézzel rajzolt változatot.

2. Tartalmazza a kulcsfogalmakat:

Dolgozz ki egy részletes gondolattérképet, amely összefoglalja az 1. fejezet fő témáit, és

bemutatja az egyes fogalmak közötti összefüggéseket. Használj színeket, ikonokat vagy képeket a jobb átláthatóság érdekében.

3. Beadás:

- Ha online eszközt használsz, **exportáld a gondolattérképet PDF vagy kép (pl. JPG, PNG) formátumban.**
- Ha kézzel rajzolod, **készíts róla egy éles képet telefonnal vagy szkenneld be.**
- **Töltsd fel a kész anyagot a Moodle felületre a „Gondolattérkép-feladat” részhez.**

4. Értékelési szempontok:

- **Teljesség:** A térkép tartalmazza az összes kulcstémát és fogalmat.
- **Rendezettség:** A térkép logikusan felépített, könnyen követhető.
- **Kreativitás:** A vizuális elemek (színek, ikonok, ábrák) segítik a megértést.

2. fejezet: A fogyatékoság definíciói és fajtái

1. Drag and Drop

A „Drag and drop” típusú kérdések lehetővé teszik a tanulók számára, hogy vizuális módon társítsanak egymással elemeket, és logikai kapcsolatokat teremtsenek közöttük. Hozz létre „húzd és ejtsd” kérdéseket, amelyek szöveges és képi elemeket egyaránt tartalmazhatnak. Az H5P rendszer támogatja az egy az egyhez, egy a többhöz, több az egyhez és több a többhöz típusú társításokat is.

Az alábbiakban a tananyag 2. fejezetéhez kapcsolódóan 5 különböző „Drag and Drop” feladatot kell megoldanod, hogy elmélyítsd a témával kapcsolatos tudásodat.

1. Párosítsd a megközelítéseket a megfelelő definícióval!

Húzható elemek (Drag):

- Funkcionális korlátozottság
- Adminisztratív meghatározás
- Szubjektív meghatározás

Ejthető zónák (Drop):

- **Funkcionális korlátozottság:** Olyan fizikai vagy mentális állapot, amely csökkenti az egyén képességét bizonyos feladatok elvégzésére.
- **Adminisztratív meghatározás:** Állami támogatásra vagy szociális ellátásra való jogosultságon alapul.
- **Szubjektív meghatározás:** Önmeghatározáson alapul, az egyén saját magát tekinti fogyatékosnak.

H5P beállítások:

- **Megengedett hibák száma: 3**
- **Visszajelzés:** Helyes válasz esetén: „Szép munka!” Hibás válasznál: „Próbáld újra párosítani a meghatározásokat!”

2. Rendezd a kifejezéseket a WHO meghatározásai szerint!

„Drag” elemek:

- Károsodás (Impairment)
- Fogyatékoság (Disability)
- Hátrány (Handicap)

Ejthető zónák (Drop):

- **Károsodás:** A testi struktúrák vagy funkciók rendellenessége vagy hiányossága.
- **Fogyatékoság:** Csökkent képesség bizonyos tevékenységek (pl. önellátás, munkavégzés) elvégzésére.
- **Hátrány:** A károsodás vagy fogyatékoság következtében kialakuló társadalmi hátrány.

H5P beállítások:

- Húzható elemek véletlenszerű sorrendben jelenjenek meg
- Helyes válasznál visszajelzés

3. Párosítsd az egyes modellek jellemzőit!

Drag elemek:

- Az orvosi állapotra és biológiai jellemzőkre koncentrál.
- A társadalmi akadályokra és diszkriminációra helyezi a hangsúlyt.
- Fizikai és pszichológiai tényezőket egyaránt ötvöztet.

Ejthető zónák (Drop):

- **Orvosi modell:** Az orvosi állapotra és biológiai jellemzőkre koncentrál.
- **Társadalmi modell:** A társadalmi akadályokra és diszkriminációra helyezi a hangsúlyt.
- **„Marginalizált működés”:** Fizikai és pszichológiai tényezőket ötvöztet.

H5P beállítások: Színes háttér a kategóriák megkülönböztetésére.

4. Párosítsd az egyes kategóriákat a példákkal!

Drag elemek:

- Fizikai
- Értelmi
- Mentális

- Érzékszervi

Ejthető zónák (Drop):

- **Fizikai:** Mozgásszervi problémák, pl. sérülés vagy genetikai ok.
- **Értelmi:** Kommunikációs nehézségek, pl. beszédhiba.
- **Mentális:** Bipoláris zavar, skizofrénia, bulimia.
- **Érzékszervi:** Vakság, autizmus, hallásvesztés.

H5P beállítások: Sikertelen próbálkozás után jelenítse meg a helyes választ.

5. Az ICF fő kategóriáinak azonosítása

Drag elemek:

- Testi struktúra és funkció
- Tevékenységek és részvétel
- Környezeti tényezők
- Személyes tényezők

Ejthető zónák (drop):

- **Testi struktúra és funkció:** Szervek és azok működésének anatómiája.
- **Tevékenységek és részvétel:** Feladatok és társadalmi szerepek végzése.
- **Környezeti tényezők:** A társadalmi és fizikai környezet külső hatásai.
- **Személyes tényezők:** Életmód, neveltetés, iskolázottság stb.

H5P beállítások: Minden helyes párosítás 1 pontot ér.

2. Kvízek és tesztek

Az igaz/hamis kérdések egyszerű, önállóan vagy más típusú tartalmakkal (pl. prezentáció) együtt használható feladattípusok. Bonyolultabb kérdések képpel vagy videóval bővíthetők.

Jelöld be, hogy az állítás igaz vagy hamis!

Az akadálymentes turizmusnak nincs nemzetközi jelentősége. → Hamis

Háromféle akadálymentesség-meghatározás létezik. → Igaz

A fogyatékoság jelentése az elmúlt évtizedekben változott. → Igaz

A fogyatékoság azt jelenti, hogy valaki bizonyos tevékenységek elvégzésében nehézséget tapasztal. → Igaz

Az orvosi megközelítés szerint a fogyatékoságnak nincs köze az egészségi állapothoz. → Hamis

A fogyatékoság fogalma univerzálisan elfogadott, globálisan egységes definícióval rendelkezik. → Hamis

A WHO szerint a fogyatékoság magában foglalja a károsodásokat, a tevékenységkorlátozásokat és a részvételi akadályokat. → Igaz

A társadalmi modell a fizikai károsodásra fókuszál, nem a társadalmi részvételre. → Hamis

A WHO 2022-es jelentése szerint a világ népességének körülbelül 16%-a él valamilyen fogyatékosággal. → Igaz

A fogyatékoság állandó állapot, amely az élet során nem változik. → Hamis

A "Question Set" a tipikus kvíz tartalomtípus. Lehetővé teszi a tanuló számára, hogy különböző típusú kérdések sorozatát oldja meg. Egy kérdéskészletben számos különböző kérdéstípust kombinálhat, mint például a többválasztós, a húzás és ejtés és az üres helyek kitöltése. Számos beállítást használhat, hogy a kérdés úgy viselkedjen, ahogyan szeretné. Például testre szabhatja a kérdéskészletet háttérképekkel, és meghatározhatja a tanuló számára a megfelelési százalékot.

A kérdéskészlet lehetővé teszi azt is, hogy videókat adjon hozzá, amelyek a végén lejátszásra kerülnek. Egy videót a siker esetén, egy másikat pedig akkor, ha a tanuló megbukik a teszten. Ez motiválhatja a tanulókat, hogy sikertelenség esetén újra próbálkozzanak, így láthatják a sikeres videót.

Válaszd ki a helyes választ!

1. A WHO szerint az alábbiak közül melyik írja le legjobban a "károsodást"

- a) A fogyatékoságból vagy károsodásból eredő társadalmi hátrány.
- b) A pszichológiai vagy fiziológiai struktúra vagy funkció rendellenessége vagy hiányossága.**
- c) Egy személy bizonyos tevékenységek végzésére való csökkent képessége.
- d) Egy betegség által okozott átmeneti állapot.

2. A fogyatékoság melyik kategóriájába tartoznak az olyan állapotok, mint a bipoláris zavar, a depresszió és a skizofrénia?

- a) Érzékszervi fogyatékoság
- b) Fizikai fogyatékoság
- c) Szellemi fogyatékoság**
- d) Értelmi fogyatékoság

3. Mit hangsúlyoz a fogyatékoság társadalmi modellje?

- a) A biológiai tulajdonságokat és az egészségügyi feltételeket.
- b) A társadalmi akadályok szerepe a korlátok kialakulásában.**
- c) Az egyének pszichológiai jellemzőit.
- d) A fogyatékoság gazdasági költségei a társadalom számára.

4. Mi tartozik az ICF-osztályozás „környezeti tényezők” kategóriájába?

- a) Személyes szokások és életmód.
- b) Az egészséget befolyásoló fizikai és társadalmi környezet.**
- c) Részvétel a társadalmi tevékenységekben.
- d) A test felépítése és működése.

5. Mi volt a fogyatékosággal kapcsolatos polgárjogi szemlélet elsődleges fókusza a 20. század végén?

- a) A fogyatékoság orvosi definícióinak kidolgozása.
- b) Jóléti juttatások megállapítása a fogyatékkal élők számára.
- c) Az egyenlő hozzáférés biztosítása és a megkülönböztetés megszüntetése.**
- d) A fogyatékoságok szellemi, érzékszervi és fizikai kategóriákba sorolása.

6. Az alábbiak közül melyik NEM tartozik a turisztikai akadálymentesítés szempontjából releváns alapvető fogyatékosági kategóriák közé?

- a) Érzékszervi fogyatékoság
- b) Kommunikációs fogyatékoság
- c) Fizikai fogyatékoság
- d) Gazdasági fogyatékoság**

7. Milyen fogyatékkal élő helyzetét tapasztalhatjuk meg az alábbi fényképen látható eszközzel?

- a) **fizikai fogyatékoság**
- b) mentális fogyatékoság
- c) értelmi fogyatékoság
- d) érzékszervi fogyatékoság

8. Melyik fogyatékosági kategóriába tartoznak az olyan állapotok, mint az látáskárosulás és a vakság?

- a) Szellemi fogyatékoság
- b) Fizikai fogyatékoság
- c) **Érzékszervi, szenzoros fogyatékoság**
- d) Mentális fogyatékoság

9. Mi az európai fogyatékoságügyi stratégia elsődleges célja?

- a) A fogyatékoságokat meghatározott kategóriákba sorolni
- b) Pénzügyi támogatást nyújtani a fogyatékosággal élőknek
- c) **Biztosítani a fogyatékosággal élők egyenlőségét és társadalmi részvételét**
- d) Statisztikai kutatásokat végezni a fogyatékosággal kapcsolatban

10. A WHO szerint a fogyatékoság a következőket jelenti:

- a) csak fizikai károsodások
- b) **funkcionális korlátozások és részvételi korlátozások**

- c) a károsodást befolyásoló kulturális tényezők
- d) átmeneti egészségügyi állapotok.

3. Szövegkiegészítés (Text Replacement)

A "Drag the Words" lehetővé teszi a tartalomtervezők számára, hogy szöveges kifejezéseket hozzanak létre hiányzó szövegdarabokkal. A hallgató a hiányzó szövegrészletet a megfelelő helyre húzza, hogy teljes kifejezést alkosson.

Használható annak ellenőrzésére, hogy a hallgató emlékszik-e egy elolvasott szövegre, vagy hogy megértett-e az adott témakört.

1. Húzd be a megfelelő szavakat a mondatba!

„A fogyatékoság mint _____ korlátozottság a fizikai vagy mentális állapotok miatti csökkent képességet jelenti. A(z) _____ meghatározás állami támogatásra való jogosultságon alapul. A(z) _____ meghatározás az egyén önmeghatározásán alapszik.”

Behelyettesítendő szavak: funkcionális, adminisztratív, szubjektív

Helyes megoldás: funkcionális – adminisztratív – szubjektív

2. Húzd a megfelelő szavakat a mondatokba!

„A(z) _____ fogyatékoság a mozgást és fizikai funkciókat érinti, míg a(z) _____ fogyatékoság kommunikációs és tanulási nehézségekkel jár. A(z) _____ fogyatékoság érzelmi, gondolkodási zavarokat foglal magában, a(z) _____ fogyatékoság pedig a látás- vagy halláskárosodást.”

Behelyettesítendő szavak: értelmi, érzékszervi, fizikai, mentális

Helyes megoldás: fizikai – értelmi – mentális – érzékszervi

3. WHO-féle definíciók kiegészítése

„A(z) _____ az anatómiai vagy pszichológiai funkciók rendellenessége. A(z) _____ a napi tevékenységek elvégzésének csökkent képessége. A(z) _____ társadalmi hátrány, amit a károsodás vagy fogyatékoság okoz.”

Behelyettesítendő szavak: fogyatékoság, hátrány, károsodás

Helyes megoldás: károsodás – fogyatékoság – hátrány

4. Modellek kiegészítése

„A(z) _____ modell az orvosi jellemzőkre fókuszál. A(z) _____ modell a társadalmi korlátokat emeli ki. A(z) _____ működés koncepciója a fizikai és pszichés tényezők kombinációját jelenti.”

Behelyettesítendő szavak: marginalizált, orvosi, társadalmi

Helyes megoldás: orvosi – társadalmi – marginalizált

5. ICF kategóriák kiegészítése

„Az ICF osztályozása megkülönbözteti a _____ tényezőket, amelyek külső hatásokat jelentenek, és a _____ tényezőket, amelyek az egyéni tulajdonságokra, például életmódra utalnak. Emellett tartalmazza a _____ és _____ kategóriákat is, melyek a testi funkciókra és az aktivitásban való részvételre vonatkoznak.”

Behelyettesítendő szavak: aktivitás, környezeti, struktúra, személyes

Helyes megoldás: környezeti – személyes – struktúra – aktivitás

3. fejezet: A fogyatékossgal élők helyzete a történelem során, a társadalmak változó hozzáállása a fogyatékossgalhoz és a fogyatékossgal élőkhez

1. Gondolattérképek és fogalomtérképek

Az egyéni vagy csoportos (több fő által végzett) munka alapját a tankönyvben bemutatott tartalom képezi, különösen a 3.1 fejezet, „A fogyatékossgal élő emberek történelmi megítélése különböző korszakokban”

E tartalom elemzése alapján gondolattérképek/ fogalomtérképek készülnek, amelyek szemléltetik a társadalmi attitűdök fejlődését a különböző típusú fogyatékossgal élő emberek irányába a leírt korszakok során. A következtetések magukban foglalhatják az egyes történelmi időszakokra jellemző fő sztereotípiákat, azok mögöttes okait, valamint a fogyatékossgal élő személyekkel szembeni diszkrimináció megelőzésének lehetőségeit.

A munkát írásos vagy grafikus formában lehet bemutatni. Az alábbi, egyszerűen szerkeszthető vizualizációs eszközök használhatók:

- MindMeister: Lehetővé teszi online gondolattérképek készítését, csapatmunkára is alkalmas.
- Coggle: Egy egyszerű és intuitív platform gondolattérképek készítéséhez, gyakran használják ötleteléshez.
- XMind: Egy átfogóbb eszköz, amely olyan extra funkciókat kínál, mint például különféle formátumokba történő exportálás és előre elkészített sablonok.
- Miro: Sokoldalú online „fehértábla”, amely kiválóan alkalmas gondolattérképek és egyéb vizuális együttműködési formák elkészítésére.

Lehetséges megoldások:

A téma feldolgozása többféle tevékenységet foglal magában:

- a tankönyvi tartalom kritikai elemzése,
- a fogyatékossgal élő emberek helyzetének konceptualizálása a tárgyalt történelmi korszakokban,
- az attitűdök fejlődését befolyásoló irányok és tényezők vizsgálata,
- kulcsfontosságú sztereotípiák azonosítása,
- a diszkrimináció megelőzésének lehetőségeinek feltárása.

A kidolgozott gondolattérképek alapul szolgálhatnak a felvetett kérdések bemutatására, elősegíthetik a résztvevők közötti megbeszéléseket, és hozzájárulhatnak tömör összefoglalások, valamint a társadalomban a fogyatékossgal élőkkel szembeni diszkrimináció megelőzését célzó gyakorlati ajánlások közös kidolgozásához.

2. Együttműködésen alapuló projekt

Az egyéni vagy csoportos (többfős) munka alapját a tankönyvben bemutatott tartalom képezi, különösen a **3.2. fejezet**, „**Progresszív mozgalmak**”. A feldolgozás kiegészülhet esettanulmány-elemzésekkel is, amelyek az „**Önálló Életviteli Központok**” területén működő intézmények, szervezetek, vállalkozások és egyesületek tevékenységeit vizsgálják.

A projekt célja egy átfogó koncepció kidolgozása egy modellértékű **Önálló Életviteli Központ** (Independent Living Center) működésének kereteiről.

Lehetséges megoldás:

Az „Önálló Életviteli Központ” projekt tartalmazhatja azon kulcsszolgáltatások és programok meghatározását, amelyek segítik a fogyatékossgal élő személyeket a nagyobb önállóság és társadalmi befogadás elérésében. A koncepció az alábbi területekre térhet ki:

- **Alapszolgáltatások:** Azonosítani kell azokat az alapvető szolgáltatásokat, amelyeket a központ nyújtani fog, például mindennapi életviteli tevékenységekben való segítség, mobilitási támogatás, munkavállaláshoz szükséges képzések, akadálymentes lakhatással kapcsolatos források, valamint érdekképviselés a fogyatékossgal élők jogainak védelmében.
- **Célcsoport:** A központ által kiszolgált elsődleges célcsoport meghatározása, ideértve a különböző típusú fogyatékossgal élő embereket, valamint olyan specifikus igények figyelembevételét, mint az életkor, a fogyatékossgal típusa vagy más releváns tényezők.
- **Partnerség és együttműködés:** Lehetséges együttműködések körvonalazása helyi önkormányzatokkal, fogyatékosügyi szervezetekkel, egészségügyi szolgáltatókkal és oktatási intézményekkel a támogatási hálózat bővítése érdekében.
- **Képzési és oktatási programok:** Oktatási és képzési programok tervezése, amelyek célja a fogyatékossgal élők megerősítése, önérvényesítő képességük fejlesztése és olyan készségek elsajátítása, amelyek hozzájárulnak az önálló életvitelhez.

- **Közösségi részvétel és szemléletformálás:** Stratégiák kidolgozása annak érdekében, hogy a központ szerepe ismertté váljon a hozzáférhetőség és inklúzió előmozdításában, valamint egy támogató közösség kialakításában a fogyatékossgal élő emberek számára.
- **Értékelés és hatásmérés:** Olyan mechanizmusok kialakítása, amelyekkel mérhető a szolgáltatások hatékonysága, nyomon követhető a fejlődés, és biztosítható a folyamatos fejlesztés a fogyatékossgal élő emberek igényeinek megfelelően. Target Group: Defining the primary population served by the center, including people with various types of disabilities, and considering specific needs based on age, type of disability, or other factors.

A koncepció egy részletes „útitervként” szolgál majd a központ létrehozásához, biztosítva, hogy az összhangban legyen az önálló életvitelre és társadalmi befogadásra vonatkozó legjobb gyakorlatokkal, miközben reflektál a fogyatékossgal élő emberek előtt álló egyedi kihívásokra.

Amennyiben több csoport dolgozik a projekten, az egyes koncepciók feltételezései közösen is megvitathatók, más csoportok tagjai által értékelhetők (Peer Review Assignments), vagy kiválasztható a projektek közül az, amelyik a legsikeresebb megvalósítási potenciállal rendelkezik.

3. Projektalapú tanulás (Project-Based Learning – PBL)

Az egyéni vagy csoportos (több fő által végzett) munka alapját a tankönyvben található tartalom képezi, különösen a 3.3 fejezet, „**A fogyatékossgamodellek fejlődése**”.

Példakérdés: Milyen tényezők határozzák meg a kirekesztés, integráció és társadalmi befogadás feltételeit, és hogyan lehet átmenetet biztosítani a fogyatékossgal élő emberek kirekesztéséből a befogadás irányába?

Lehetséges megoldások:

A PBL (projektalapú tanulás) megközelítést alkalmazva ez a feladat arra ösztönzi a résztvevőket, hogy egyénileg vagy csoportban dolgozzanak ki olyan megoldásokat, amelyek célja a közösségi terek – például parkok, terek vagy épületek – átalakítása egy számukra ismerős helyszínen (pl. saját lakóhelyükön vagy környékükön). A fő cél, hogy ezek a terek jobban

támogassák a társadalmi befogadást, különösen a fogyatékossgal élő vagy más módon marginalizált csoportok számára.

A feladat több kulcsfontosságú lépésből áll:

- **Kutatás és elemzés:** A résztvevők elemzik a kiválasztott közterület jelenlegi állapotát, és azonosítják azokat a hiányosságokat, amelyek az akadálymentesség és inklúzió szempontjából problémásak. Ez magában foglalhatja a fizikai akadályok, hiányos létesítmények vagy a tér társadalmi kirekesztést okozó jellemzőinek feltárását.
- **Igényfelmérés:** Kapcsolatot kell kialakítani a helyi közösséggel – beleértve a fogyatékossgal élő embereket, idősebb lakosokat és más érintett csoportokat –, hogy megértsék az ő konkrét igényeiket, és hogy hogyan lehetne a közösségi teret befogadóbbá tenni. Ez a lépés biztosítja, hogy az átalakítás valódi, gyakorlati szükségletekre reagáljon.
- **Tervezés és koncepcióalkotás:** A kutatás és igényfelmérés alapján a résztvevők lehetséges módosításokat dolgoznak ki. Ez magában foglalhatja például rámpák telepítését, szélesebb sétányok kialakítását, inkluzív tájékoztatótáblák elhelyezését vagy olyan közösségi terek létrehozását, amelyek ösztönzik a társas interakciókat és közösségi részvételt.
- **Együttműködés és ötletelés:** Csoportos munka esetén a résztvevők közösen dolgoznak az ötleteken, finomítják a koncepciókat, és kiválasztják a legéletképeesebb megoldásokat. Ez az együttműködési folyamat tükrözi a valós várostervezési vagy formatervezési munkafolyamatokat, ahol a különböző nézőpontok összehangolása vezet a legjobb eredményhez.
- **Megvalósítási stratégia:** A következő lépés egy olyan stratégia kidolgozása, amely leírja, hogyan lehet a javasolt változtatásokat gyakorlatban megvalósítani. Ez tartalmazhatja a projektterv elkészítését, költségbecslést, és a lehetséges akadályok feltérképezését is. A résztvevőknek kritikusan kell gondolkodniuk arról, hogyan tehetőek megvalósíthatóvá ötleteik, figyelembe véve az elérhető erőforrásokat és időkereteket.
- **Prezentáció és visszajelzés:** Végül a résztvevők bemutatják a kidolgozott megoldásaikat az osztálynak, a helyi közösség tagjainak vagy egy szakértői zsűrinek. A prezentációban ki kell emelni a javasolt változtatások előnyeit, a megcélzott igényeket, és azok társadalmi befogadásra gyakorolt hatását. A visszajelzések segítenek a koncepciók további finomításában.

A projekt során a résztvevők az alábbi készségeket fejlesztik:

- gyakorlati problémamegoldás,
- csapatmunka,
- kommunikáció,
- valamint tudatosabbá válnak a befogadó, egyetemes tervezés jelentőségéről a közterek kialakításában.

A feladat végső célja, hogy növelje a társadalom marginalizált csoportjaival szembeni empátiát és tudatosságot, valamint hogy lehetőséget adjon a résztvevőknek arra, hogy aktívan hozzájáruljanak egy inkluzívabb és hozzáférhetőbb környezet megteremtéséhez.

4. fejezet: Az akadálymentesítés és az akadálymentes turizmus jogi szabályozása és szakpolitikai dokumentumai

1. Vitafórum

Az egyéni vagy csoportos (többfős) munka alapját a tankönyv tartalma adja, különösen a **4. fejezet, „Jogszabályi szabályozás és szakpolitikai dokumentumok a hozzáférhetőségről és az akadálymentes turizmusról nemzetközi szinten és a projektben részt vevő országokban”**.

A vitafórum témája lehet a fogyatékkal élő emberek esélyegyenlőségének előmozdítását célzó jogi aktusok és stratégiák elemzése nemzetközi kontextusban. A vita fókuszálhat egy adott dokumentumra is, annak rendelkezéseit és a társadalmi befogadáshoz kapcsolódó intézkedéseit vizsgálva.

Lehetséges megoldások:

A vitafórum különböző szempontok mentén strukturálható, különös tekintettel azokra a jogi keretekre és stratégiákra, amelyek elősegítik a fogyatékkal élő emberek társadalmi befogadását:

- **Bevezetés a kulcsfontosságú jogszabályokba és nemzetközi stratégiákba:** A résztvevők ismerkednek olyan nemzetközi egyezményekkel és jogi keretrendszerekkel, amelyek a fogyatékkal élők jogait támogatják (pl. az ENSZ Fogyatékkal Élők Jogairól Szóló Egyezménye – CRPD, az Európai Fogyatékkal Élők Stratégia stb.).
- **Konkrét dokumentumok elemzése:** A vita középpontjában lehet egy konkrét jogszabály vagy stratégia. A résztvevők értékelik annak rendelkezéseit, különös tekintettel az inklúzió, akadálymentesség és diszkriminációmentesség elveinek érvényesülésére. Vizsgálható annak gyakorlati megvalósíthatósága, erősségei és gyengeségei.
- **Társadalmi befogadáshoz kapcsolódó intézkedések áttekintése:** A résztvevők elemzik, hogy a dokumentum hogyan határozza meg és valósítja meg az inklúzióhoz kapcsolódó lépéseket: például az oktatáshoz, egészségügyhöz, foglalkoztatáshoz vagy közterekhez való hozzáférés javítása. Foglalkozhatnak az önkormányzatok, civil szervezetek, közösségek bevonásának mértékével is.

- **Összehasonlító elemzés:** Idő és lehetőség függvényében a résztvevők különböző országok jogszabályait és stratégiáit is összehasonlíthatják, az inklúzió elérésének hatékonysága szempontjából. Ez jó alapot adhat a „jó gyakorlatok”, kihívások és fejlesztési lehetőségek megvitatásához.
- **Következmények és ajánlások megfogalmazása:** Az elemzés után a résztvevők gyakorlati következtetéseket vonhatnak le a dokumentumok hatásairól. Javaslatokat tehetnek a jogi keretek megerősítésére, jobb végrehajtására vagy új irányelvek kidolgozására.
- **Interakció és közös gondolkodás:** A fórum aktív viták, kérdés-válasz szakaszok és csoportos megbeszélések helyszíne lehet, ahol a résztvevők megoszthatják nézeteiket és közösen kereshetnek megoldásokat.
- **Záró prezentáció és összegzés:** A végén a résztvevők bemutatják elemzésük főbb megállapításait, összefoglalva, milyen fejlesztések szükségesek a jogszabályi keretekben vagy nemzetközi stratégiákban. Ez történhet írásban, prezentációval vagy élő vitával.

Cél:

A feladat célja, hogy a jog, szakpolitika és társadalmi befogadás metszéspontjára koncentrálna mélyebb megértést nyújtson a résztvevőknek arról, hogyan teremthető igazságosabb és befogadóbb társadalom a fogyatékkal élő emberek számára. Az együttműködés elősegíti a kritikus gondolkodást, elemzést és építő párbeszédet.

2. Szakértők bevonása az órába interaktív tevékenységek formájában

Az egyéni vagy csoportos munka alapját a tankönyv **4. fejezete** képezi, különösen az „**A Turizmus Globális Etikai Kódexe és a Turizmus Etikai Keretegyezménye**” rész.

A feladat során online vagy személyesen meghívhatók különböző háttérű szakértők: például jogászok, civil szervezetek képviselői, esélyegyenlőségi intézmények munkatársai, vagy fogyatékkal élő emberek. A cél a turizmus etikai dokumentumainak részletes elemzése, valamint az ezekhez kapcsolódó várható változások megvitatása.

Lehetséges megoldások:

- **Tematikus workshopok szervezése szakértőkkel:** Cél: megérteni a jog szerepét a hozzáférhetőség és esélyegyenlőség biztosításában; megismerni az akadálymentes turizmus jó gyakorlatait.
- **A turizmus etikai dokumentumainak elemzése:** Cél: értékelni a jelenlegi szabályozások és ajánlások hatékonyságát; javaslatokat kidolgozni az etikai dokumentumok fejlesztésére.
- **Találkozók és interjúk különböző csoportok képviselőivel:** Cél: mélyebb betekintést nyerni a fogyatékkal élő emberek turizmusban megjelenő igényeibe, elvárásaiba.
- **Ajánlások és cselekvési tervek kidolgozása:** Cél: gyakorlati iránymutatások megfogalmazása köz- és magánintézmények számára az akadálymentes turizmus fejlesztéséhez.

Eredmény:

A tevékenységek révén a résztvevők ismerete jelentősen bővül a turizmus etikai és hozzáférhetőségi vonatkozásairól, és nő az érzékenységük a fogyatékkal élő emberek sajátos szükségleteire és kihívásaira.

3. Szerepjáték

Az egyéni vagy csoportos munka alapját szintén a tankönyv **4. fejezete** adja: „**Jogszályi szabályozás és szakpolitikai dokumentumok a hozzáférhetőségről és az akadálymentes turizmusról...**”

A résztvevők egy-egy szerepet vehetnek fel, például: turisztikai szolgáltató fogyatékkal élők számára, szálloda- vagy étteremtulajdonos, vagy közlekedési vállalat vezetője, aki célul tűzi ki a szolgáltatások általános hozzáférhetőségének biztosítását. A szerepjáték során vizsgálják, hogy az adott szerepben hogyan alkalmazhatók a különböző országokban érvényben lévő jogszabályok.

Lehetséges szerepek:

- Turisztikai szolgáltató fogyatékkal élő ügyfelek részére
- Szálloda- vagy étteremtulajdonos, aki befogadó környezetet szeretne kialakítani
- Közlekedési vállalat vezetője, aki inkluzív utazási lehetőségeket szeretne biztosítani

- Vállalkozó, aki turisztikai infrastruktúrát szeretne építeni vagy fejleszteni akadálymentes szempontból

Cél:

A résztvevők mélyebb megértést szereznek az inkluzív turizmus **jogi, működési és etikai** aspektusairól az általuk választott szerep szemszögéből. A szerepbe helyezkedve gyakorlati kihívásokat és lehetőségeket tárhatnak fel az egyetemes tervezés és az akadálymentes szolgáltatások megvalósításával kapcsolatban.

5. fejezet: A fogyatékkal élők utazását segítő szervezetek

1. Videós feladat

A feladat célja, hogy a hallgatók a kurzus témájához kapcsolódó videókat nézzenek meg és elemezzenek. A videók célja az akadálymentes turizmus fontosságának tudatosítása, valamint a fogyatékkal élő emberek utazásai során felmerülő speciális igények és elvárások bemutatása. Ez a módszer változatos tanulási lehetőségeket kínál, és vizuális-hallás utáni tanulási stílusokat is megszólít. A cél, hogy változatos, élményszerű tananyagot biztosítson, és az elméleti fogalmakat gyakorlati példákkal illusztrálja.

Lehetséges megoldás 1:

Nézd meg a feladathoz kapcsolt videót, majd beszéljétek meg annak tartalmát, minőségét és vonzerejét: https://youtu.be/yWzMrKWpA_4

Ez a videó az akadálymentes turizmus tanúsítási folyamatára utal.

- Mennyire tartod értékesnek a videóban szereplő információkat az akadálymentes turizmus szempontjából?
- Kielégítőnek találod-e az információk minőségét?
- Ha szerinted fejleszteni kellene a videó minőségét, hogyan javítanád?

Lehetséges megoldás 2:

Nézd meg ezt a videót: <https://youtu.be/TuVmHZsPtW0>

- Hogyan értékelnéd a videóban szereplő információk minőségét?
- A videó fókuszja szerinted inkább az akadálymentességen vagy Írország inkluzivitásán van? (Indokold a válaszodat!)
- Javasolnád más úti céloknak is, hogy készítsenek hasonló videókat az akadálymentes turizmusukról?
- Ha te készítenél videót saját országod akadálymentes turizmusáról, milyen kínálati elemekre helyeznéd a hangsúlyt? Hogyan készítenéd el ezt a tartalmat?

2. Esettanulmány

A hallgatók részletes, a tananyaghoz kapcsolódó szituációt kapnak (jelen esetben olyan szervezetekről, amelyek célja az akadálymentes turizmus és a fogyatékkal élő emberek utazási élményeinek javítása). A hallgatóknak elemezniük kell az esetet, azonosítani a kulcsproblémákat, és megoldást javasolni.

Ez a módszer a kritikai gondolkodás és a problémamegoldás fejlesztésére szolgál, miközben erősíti a kutatási készségeket is. A projekt szempontjából azonban a legfontosabb eredmény a hallgatók érzékenyítése erre a kiemelten fontos és érzékeny társadalmi csoportra.

Lehetséges megoldás:

Válassz véletlenszerűen egy-egy példát az akadálymentes turizmus fejlesztésére minden egyes országból.

- Látogasd meg ezen attrakciók weboldalait, kutasd fel azok fejlesztését, elhelyezkedését, árpolitikáját és információszolgáltatásának minőségét.
- Az információk minősége megfelelő az akadálymentes turizmus használói számára?
- A weboldalak maguk is akadálymentesek a felhasználók számára?
- Válassz ki egy weboldalt, amely szerinted a „jó gyakorlat” példája, és emeld ki azokat a kulcselemeket, amelyek ezt az attrakciót megkülönböztetik a többitől.

3. Szakértők bevonása az órába interaktív tevékenységek formájában

Ez egy kiváló módszer arra, hogy a szakemberek bemutassák saját területüket, különösen szervezetük fontosságát és sajátosságait. Emellett a szakértők mentorként is segíthetik a hallgatók projektjeit, és értékes visszajelzést adhatnak. Ilyen módon a hallgatók mélyebb ismereteket szerezhetnek és a szakértők tapasztalataiból is tanulhatnak. Az elméleti tudás megszerzésén túl ez a módszer életszerű dimenziót is ad az elméleti fogalmaknak.

Lehetséges megoldás:

Az oktató meghív egy olyan szakértőt, aki fogyatékkal élők utazását támogató szervezetnél dolgozik egy adott országban (lehet online előadás például Zoom/Teams/Meet segítségével vagy személyes, jelenléti is).

Az óra első felében a szakértő bemutatja a szervezet munkáját, céljait és hosszú távú terveit.

Az óra második felében a hallgatók csoportokban dolgoznak: kapnak egy konkrét problémát, amellyel a szakértő a munkája során találkozott.

Szerepjáték formájában dolgoznak ki megoldásokat, és visszajelzést kapnak a szakértőtől.

Alternatív lehetőségként egy konkrét valós élethelyzetet is meg lehet vitatni, többféle nézőpont és megoldási lehetőség bemutatásával.

A hallgatókat arra bátorítják, hogy kritikusan és kreatívan gondolkodjanak, különböző megközelítéseket keresve a probléma megoldására.

A szakértők bevonásának célja, hogy a hallgatókat bevonjuk az aktív tanulásba, és lehetőséget adjunk számukra, hogy olyan személlyel beszélgethessenek, aki valódi tapasztalatokkal rendelkezik az akadálymentes turizmus fejlesztésében vagy a fogyatékossgal élő emberek életminőségének javításában.

6. fejezet: A fogyatékossgal élők utazási szokásai és igényei

1. Kvíz és teszt

Kik az akadálymentes turizmus elsődleges kedvezményezettjei?

- a) Csak a fogyatékossgal élő emberek
- b) Családok kisgyermekkel
- c) Idősek, fogyatékossgal élők és családok**
- d) Hivatásos sportolók

Mi az akadálymentes turizmus egyik fő gazdasági előnye?

- a) Csökkenti a speciális létesítmények szükségességét.
- b) Szélesebb demográfiai réteget céloz meg, növelve a bevételeket.**
- c) Kizárólag egy szűk célcsoportot szolgál ki.
- d) Csökkenti az általános utazási keresletet.

Mit kíván elérni a „Turizmus Mindenki Számára” megközelítés?

- a) Egyenlő hozzáférést a turisztikai élményekhez mindenki számára**
- b) Exkluzív szolgáltatásokat a fogyatékossgal élők számára
- c) A hozzáférhetőség korlátozását az örökségi helyszínek védelme érdekében
- d) A gazdasági szempontok prioritását az etikai megfontolásokkal szemben

Melyik fogyatékossgatípus igényel általában tapintható térképeket és hangos tájékoztatókat?

- a) Fizikai fogyatékossg
- b) Érzékszervi fogyatékossg**
- c) Kognitív fogyatékossg
- d) Életkori hátrányok

Mi az egyik kritikus kihívás az akadálymentes turizmus előmozdításában?

- a) Az akadálymentes desztinációk közötti erős verseny
- b) Az érintettek tudatosságának és képzésének hiánya**

- c) Az akadálymentes létesítmények túlzott bősége
- d) A többi turista számára nyújtott szolgáltatások minőségének csökkentése

Milyen szerepet játszanak a civil szervezetek (NGO-k) az akadálymentes turizmusban?

- a) Kormányzati jogszabályokat alkotnak.
- b) Érdekképviselőket folytatnak és tudatosságot növelnek a hozzáférhetőség érdekében.**
- c) Egyedül finanszírozzák az akadálymentes infrastruktúra fejlesztéseit.
- d) Szabályozzák a fogyatékossgal élők nemzetközi utazását.

Melyik csoport NEM tartozik általában az akadálymentes turizmus célcsoportjai közé?

- a) Ideiglenes fogyatékossgal élők
- b) Idős emberek
- c) Elit sportolók**
- d) Kisgyermekes családok

Az akadálymentes turizmus kizárólag a fogyatékossgal élők javát szolgálja. → **Hamis**

Az univerzális tervezés alkalmazása a turisztikai infrastruktúrában etikai és gazdasági lehetőség is egyben. → **Igaz**

Az ideiglenes sérülések nem tartoznak az akadálymentes turizmus célcsoportjába. → **Hamis**

Az akadálymentességgel kapcsolatos információk hiánya jelentős akadályt jelent a fogyatékossgal élő emberek számára az utazásban. → **Igaz**

2. Gondolattérkép / Fogalomtérkép feladat

Készíts gondolattérképet a **6. fejezet** témái alapján!

Elvárások:

- **Központi téma:** „Akadálymentes turizmus és annak kereslete”
- **Fő ágak:** Haszonélvezők, Speciális igények, Gazdasági hatás, Kihívások
- **Alágak:** Példák minden fő ághoz (pl.: Haszonélvezők → Fizikai fogyatékossgal, Érzékszervi fogyatékossgal, Kognitív fogyatékossgal)

Feladatutasítások:

1. Válaszd ki a formátumot:

Használj online eszközt, például **MindMeister**, **Canva** vagy **Miro**, vagy készíts kézi rajzot.

2. Kulcsfogalmak beillesztése:

Készíts részletes gondolattérképet, amely tükrözi a 6. fejezet főbb témáit, és bemutatja a fogalmak közötti kapcsolatokat. Használj színeket, ikonokat vagy képeket az átláthatóság érdekében.

3. Beküldési útmutató:

- Ha online eszközt használasz, exportáld PDF vagy képformátumba.
- Ha kézzel rajzolod, készíts róla tiszta fényképet vagy szkenneld be.
- Töltsd fel a kész munkát a Moodle „Mind Map Task” szekciójába.

4. Értékelési szempontok:

- **Teljesség:** Minden kulcstéma és fogalom szerepel.
- **Rendezettség:** Logikusan felépített, könnyen áttekinthető.
- **Kreativitás:** Vizualitás (színek, ikonok, ábrák) mennyire segíti a megértést.

3. Projektalapú tanulási feladat (PBL)

„Egy inkluzív turisztikai élmény megtervezése”

Feladat:

Válassz egy úti célt! Csoportban elemezd, majd tervezd egy turisztikai csomagot egy inkluzív desztinációhoz.

Tartalmi követelmények:

1. A jelenlegi helyzet leírása:

- Az úti cél elemzése: milyen mértékben felel meg az akadálymentes turizmus elveinek.

2. A célcsoport leírása:

- Példák: idősek, családok, érzékszervi fogyatékkal élők stb.

3. Specifikus létesítmények és szolgáltatások:

- Például tapintható térképek, akadálymentes közlekedési lehetőségek.

4. Marketingstratégia:

- Hogyan lehet kiemelni az inklúziót, hogyan fejlesztenéd a desztinációt.

Beküldési követelmények:

Készítsetek egy minimum 15 diából álló prezentációt, valamint egy egyoldalas összefoglalót, s mindkettőt töltsétek fel a Moodle felületre.

7. fejezet: A kutatásban résztvevő országok jellemzői. Az akadálymentes turizmus kutatása az egyes országokban

1. Vitafórum

Ez a módszer lehetőséget ad egy online platform használatára, ahol a hallgatók válaszokat posztolhatnak a feltett kérdésekre, és vitát folytathatnak társaikkal. Elősegíti a kritikai gondolkodás és a gondolatok világos megfogalmazásának fejlődését, valamint a szöveges kommunikációs készségek fejlesztését. A cél a kritikai gondolkodás, a vitakészség fejlesztése, valamint az átgondolt és világos kommunikáció ösztönzése.

Lehetséges megoldás:

Hozzanak létre egy vitafórumot a hallgatók bevonásával, amely fejleszti a kritikai gondolkodást az akadálymentes turizmus előrelépésének különböző nézőpontjairól **Horvátországban, Magyarországon, Lengyelországban és Romániában.**

- A vita során ne csak az országok közötti különbségeket és fejlesztési sajátosságokat tárgyalják meg, hanem az akadálymentes turizmus fejlődésének tágabb társadalmi kontextusát is.
- Különös figyelmet kell fordítani az irodalmi összefoglalók következtetéseire, nem csak a felvetett problémákra.
- A vita kiterjedhet arra is, hogy milyen speciális kutatási irányok léteznek – szükség lenne-e nagyobb együttműködésre különböző szerzők és tudományterületek között?
- Továbbá, érdemes megbeszélni az elvégzett kutatások eredményeinek disszeminációját: hogyan lehetne a kutatási eredményeket hatékonyabban eljuttatni a szélesebb közönséghez, hogy azokból nagyobb társadalmi haszon származzon?

2. Projekt alapú tanulás (PBL)

A módszer célja egy hosszabb távú projekt kidolgozása, amely során a hallgatók komplex kérdést, problémát vagy kihívást vizsgálnak meg, amely egy végső produktumban vagy prezentációban csúcsosodik ki.

A cél a hallgatók mélyebb bevonása, a tanultak gyakorlati alkalmazásának ösztönzése, az együttműködés, a kreativitás, a kritikai gondolkodás fejlesztése, valamint kutatási és prezentációs készségeik erősítése.

Lehetséges megoldás:

Válasszatok ki egy országot a fejezetben tárgyalt négy közül, és válaszoljátok meg az alábbi kérdéseket:

1. Az adott országban megfelelő-e az akadálymentes turizmus fejlesztési szemlélete, vagy hiányoznak még bizonyos szempontok?
2. Az akadálymentes turizmus fejlesztése az adott országban érinti-e az emberi jogok kérdését?
3. A turisztikai kínálat mely elemeit elemzik vagy veszik figyelembe leggyakrabban?
4. Ha lehetőséged lenne elsődleges kutatást végezni az akadálymentes turizmus témájában az adott országban, mi lenne a kutatásod fókuszja? Indokold a választásodat!
5. Ha csak egy érdekelt szereplővel dolgozhatnál együtt az elsődleges kutatásod során, kit választanál és miért?

Feladat megoldás leadása:

Készítsetek egy legalább 15 diás prezentációt, s töltsétek fel a feladathoz. Az eredményeket az órán részletesen ismertessétek.

3. Kölcsönös értékelés (Peer-review)

A cél az, hogy a hallgatók egymás munkáját értékeljék meghatározott szempontok alapján. Ez a módszer fejleszti a szerkesztési és értékelési készségeket, ösztönzi a kritikai gondolkodást és elősegíti a felelősségteljes és igazságos hozzáállás kialakítását.

Fő cél: az íráskészség és az elemző képességek fejlesztése.

Lehetséges megoldás:

Használjátok a **Google Scholar** keresőt, és nézzétek meg, hogy a négy vizsgált országban az akadálymentes turizmusról szóló kutatások nagyobb arányban jelennek-e meg angolul vagy a helyi nyelven (használjátok fordítót, ha szükséges).

Megleptek-e az eredmények? Miért alakulhatott így az adott országban?

Írjatok egy **350 szavas kritikai jegyzetet** a tapasztalataitokról.

Ezután cseréljétek ki az írásaitokat egy másik hallgatóval, és keressetek hasonlóságokat és különbségeket a válaszaitok között.

Beszéljétek meg az eredményeket, és osszátok meg a tapasztalatokat az egész csoporttal.

4. Esettanulmány

A hallgatók részletes szituációkat kapnak, amelyek a kurzus tartalmához kapcsolódnak (jelen esetben a négy projekt-országban végzett irodalmi áttekintések következtetéseihez). A hallgatóknak elemezniük kell a helyzetet, azonosítani a kulcsproblémákat, és megoldási javaslatokat kidolgozni.

A módszer célja a kritikai gondolkodás és a problémamegoldás ösztönzése, valamint a kutatási készségek fejlesztése. A projekt szempontjából pedig az érzékenyítés, hogy a hallgatók jobban megértsék ezt a fontos és érzékeny társadalmi csoportot.

Lehetséges megoldás 1:

„Az irodalmi áttekintés olyan tudományos publikációkat és turisztikai kézikönyveket foglal magában, amelyek főként az elmúlt tíz évben készültek Lengyelországban az akadálymentes turizmus témájában. A kiválasztott kiadványok elsősorban a fogyatékkal élőkre és idősekre koncentrálnak, tágabb értelemben pedig a gyermekkel utazók igényeire is.”

Kérdések megvitatása:

- Lengyelországban a tudományos irodalomkutatás minden olyan csoportot lefed, akik haszonélvezői lehetnek az akadálymentes turizmus fejlődésének? Ha nem, kiket kellene még bevonni a megbízható eredmények érdekében?
- A kutatások időkerete összhangban van-e a nemzetközi akadálymentes turizmus fejlődésével?
- A lengyel akadálymentes turizmussal kapcsolatos kutatások sokszínűek. Mi válthatta ki ezt a kutatási érdeklődést? Próbálj választ adni a társadalmi tudatosság szempontjából!

Lehetséges megoldás 2:

Miután elemeztétek mind a négy ország helyzetét, gondoljátok végig:

- Milyen konkrét kutatási problémák maradtak még megoldatlanok?
- A jelenlegi tanulmányok adnak-e ajánlásokat a fenntartható és befogadó turizmus fejlődésére?
- Mely adatgyűjtési módszerek dominálnak: interjúk, kérdőívek, szakpolitikai elemzések, helyszíni megfigyelések vagy más módszerek?
- A kutatások inkább a kínálati vagy a keresleti oldalra fókuszálnak?
- Mely megállapítások voltak különösen meglepőek számotokra?

8. fejezet: Az akadálymentesítés műszaki és szervezési megoldásai

1. Flashcard

Ez a tartalomtípus lehetővé teszi, hogy egy vagy több kártyát hozzunk létre, amelyeken kérdések és válaszok szerepelnek. A hallgatóknak ki kell tölteniük a szövegmezőt, majd ellenőrizniük kell megoldásuk helyességét.

Lehetséges kérdések minden kártyára:

1. K: Melyik a dokumentumban azonosított négy fő akadály, amelyek a fogyatékosággal élő emberek utazását nehezítik?
V: Belső (intrinsic), gazdasági, környezeti és interakciós akadályok.
2. K: Miért kritikus az információhoz való hozzáférés az akadálymentes turizmusban?
V: Segíti a fogyatékosággal élő személyeket az utazások megtervezésében, például az akadálymentes szállások, közlekedési lehetőségek és látnivalók azonosításában.
3. K: Nevezd meg két technológiai megoldást, amely a látássérült turistákat segíti!
V: Kiterjesztett valóság (AR) alkalmazások és hordható technológiák, mint az okoskarkötők vagy jelzőcímkék.
4. K: Milyen akadálymentesítési jellemzők ajánlottak a szálláshelyeken?
V: Bejárható zuhanyzók, rámpák, állítható ágyak, vizuális és hallható riasztások, valamint akadálymentes parkolóhelyek.
5. K: Hogyan segítenek a virtuális és kiterjesztett valóság technológiák a fogyatékosággal élő utazók számára?
V: Lehetővé teszik úti célok virtuális bejárását és hozzáférhetőségi információk elérését, így jobb utazástervezést biztosítanak.
6. K: Mi az a „nulla belépésű medence”, és miért jelentős?
V: Olyan medence, amely fokozatosan mélyül, így könnyű belépést biztosít mozgáskorlátozott személyek számára.
7. K: Milyen szerepet töltenek be az olyan segédeszközök, mint a motoros kerekesszékek az akadálymentes turizmusban?
V: Javítják a mobilitást és az önállóságot az utazások során.

8. K: Milyen intézkedésekkel tehetők hozzáférhetőbbé a szabadtéri rekreációs létesítmények?

V: Akadálymentes ösvények, adaptív sporteszközök, érzékszervi kertek és inkluzív játszóterek kialakításával.

9. K: Sorolj fel két kulcsfontosságú jellemzőt az akadálymentes tömegközlekedési rendszerekből!

V: Alacsonypadlós buszok rámpával és hangos/vizuális bemondórendszer.

10. K: Miért létfontosságú a személyzet képzése az akadálymentes turizmusban?

V: Azért, hogy a munkatársak tiszteltteljesen és hatékonyan tudják segíteni a fogyatékossgal élő vendégeket.

2. Szakértők bevonása az órába interaktív tevékenységek formájában

A szakértők bevonása az órákba rendkívül gazdagító élményt jelent a hallgatók számára, hiszen közvetlenül olyanoktól tanulhatnak, akik mélyreható tudással rendelkeznek egy adott területen. Az interaktív tevékenységek különösen hasznosak, mert ösztönzik a hallgatókat a gondolkodásra, kérdésfeltevésre és aktív részvételre.

Lehetséges megoldások:

- **Workshopok és gyakorlati bemutatók:**

Egy fogyatékossgal élő személy vagy egy őket támogató szakember mutathat be egy példát az órán, ahol a diákok aktívan részt vesznek (például egy kerekesszékes személy segítése az osztályteremben vagy az iskola folyosóján való közlekedés során). A szakértő ismerteti az elméleti háttérrel, megosztja tapasztalatait, és válaszol a kérdésekre.

- **Helyzetgyakorlatok és szerepjátékok:**

Egy fogyatékossgal élő személy beszámolója után a hallgatók kipróbálhatják, milyen akadályokkal szembesülnek a mindennapokban, például bekötött szemmel kell tájékozódniuk az osztályteremben hallásuk és tapintásuk segítségével, valamilyen technológiai alkalmazást használva.

- **Kreatív műhelymunka:**

Az előadó vagy szakértő által felvázolt problémák alapján a hallgatók csoportban dolgozva ötletelnek, lehetséges megoldásokat és technológiai újításokat javasolnak az akadálymentesítés támogatására.

- **Interaktív panelbeszélgetések:**

Több szakértő nézőpontját ismerhetik meg a hallgatók, miközben aktívan részt vesznek a beszélgetésben.

- **Interaktív online eszközök és alkalmazások:**

Egy szakértő bemutathat digitális eszközöket és alkalmazásokat (pl. virtuális túrák, AR alkalmazások, online térképek), amelyek segítik a tanulást vagy a kreatív munkát. Ezek az online eszközök interaktív élményt nyújtanak és alkalmazkodnak a különböző tanulási stílusokhoz.

3. Együttműködésen alapuló projekt

A csoportfeladatok rendkívül hasznosak az osztálytermi tanulásban, mivel nemcsak a szaktudás megszerzését segítik, hanem a kommunikációs, együttműködési, problémamegoldó és kritikai gondolkodási készségek fejlesztését is.

Feladat:

A hallgatók négyfős csoportokban dolgoznak, és megoldásokat dolgoznak ki, amelyek – tanulmányaik ismeretében – elősegíthetik a fogyatékkal élő emberek turizmusba való integrációját.

Kategóriák, amelyekhez megoldásokat kell kidolgozni:

- Szálláshelyek
- Vendéglátóhelyek
- Természeti turisztikai attrakciók
- Kulturális látványosságok
- Online terek

Minden kategóriában:

- 2-3 innovatív megoldást kell kitalálni, amelyek különböző fogyatékossgal élő csoportok (pl. látássérültek, mozgáskorlátozottak, hallássérültek) számára nyújtanak segítséget.
- A megoldásokhoz rövid leírást kell készíteni:
 - Mely célcsoport számára készült,
 - Milyen típusú turisztikai helyszínhez lenne ideális.

Prezentáció: A csoportok bemutatják egymásnak a kidolgozott ötleteiket, ezzel bővítve egymás tudását.

Konkrét együttműködési projektötletek:

1. Akadálymentes Turizmus Audit:

A hallgatók közösen felmérik egy helyi turisztikai látványosságot (múzeumot, parkot, szállodát), azonosítják az akadályokat, javaslatokat tesznek a fejlesztésekre, és akciótervet dolgoznak ki.

2. Inkluzív Utazási Alkalmazás Tervezése:

A csoport egy mobilalkalmazás prototípusát tervezi meg, amely segíti a fogyatékossgal élő embereket az akadálymentes szállások, közlekedési lehetőségek és látványosságok megtalálásában. Az app tartalmazhat hangvezérlést, tapintható térképeket, AR navigációt.

3. Virtuális Túra Élmény Fejlesztése:

A csapat egy híres turisztikai helyszín virtuális valóság vagy 360 fokos túráját tervezi meg, külön kiemelve az akadálymentes jellemzőket és bemutatva, hogyan segíthetik ezek a technológiák a mobilitási nehézségekkel küzdő személyeket.

9. fejezet: Láthatatlan falak – a nyelvi akadálymentesítés

1. Reflektív napló

Nyelvi akadályok leküzdése a turizmusban

Gondolj vissza egy személyes vagy elképzelt élményre, amikor a nyelvi akadályok hatással voltak a turisztikai környezetben történő interakciódra. Hogyan befolyásolta ez a szolgáltatás vagy az úti cél hozzáférhetőségét? Milyen megoldások vagy stratégiák javíthatták volna az élményt?

- Írj **400–600 szavas** blogbejegyzés-stílusú reflexiót, amelyben megosztod a tapasztalataidat.
- Legalább **két példát** is tartalmazzon az írásod.

2. Együttműködésen alapuló projekt

Többnyelvű megoldások tervezése az akadálymentes turizmusért

Dolgozzatok 3–5 fős csoportokban, és tervezzetek egy gyakorlati megoldást (például alkalmazást, útmutatót vagy tájékoztatói rendszert), amely segíti a nyelvi akadályok leküzdését a turizmusban.

A projekt fókuszában az inkluzivitás és a különböző csoportok, köztük a fogyatékkal élő emberek igényeinek figyelembevétele álljon.

- Készítsetek egy **600–900 szavas írásos javaslatot**, amely bemutatja az ötleteket, a célcsoportot és a várható előnyöket.
- Készítsetek egy **posztot** is az ötletekről, és töltsétek fel a Moodle-ba.
- Együttműködéshez fórum vagy csoportchat áll rendelkezésetekre a Moodle-ban.
- Ne felejtsetek el **feltüntetni a csapattagok neveit** a dokumentumban!
- Beküldési határidő: **[megadott dátum]**.

3. Információs falak

Információs fal 1:

A nonverbális kommunikációs eszközök felfedezése

Kutatás és példák bemutatása olyan nonverbális eszközökről (pl. piktogramok, gesztusok, technológiák), amelyek segítenek a nyelvi akadályok áthidalásában a turizmusban.

- Posztolj legalább **egy példát** a Moodle fórumra, és magyarázd el annak hatékonyságát **100–150 szóban**.
- Kommentálj legalább **két másik** bejegyzést, javasolva további felhasználási lehetőségeket.

Információs fal 2:

Esettanulmányok a nyelvi hozzáférhetőségről

Keress egy valós esettanulmányt, ahol sikeresen kezelték a nyelvi hozzáférhetőség kérdését. Oszd meg az esettanulmány összefoglalóját és az eredményeket a **Coogle** felületen (link a Moodle-ban).

- Készíts egy **200 szavas összefoglalót**, amely tartalmazza a releváns hivatkozásokat vagy forrásokat az Excalidraw platformon.

10. fejezet: Az infokommunikációs akadálymentesítés

1. Szerepjátékok

Szerepjáték 1:

Ügyfélszolgálati hozzáférhetőség

Párosával játsszatok el egy szituációt: az egyik személy turista, akinek speciális hozzáférési igényei vannak (pl. látássérült, nyelvi akadályokkal küzdő), a másik személy szolgáltató.

- Használjatok Teams, Google Meet, Zoom stb. platformot, és vegyetek fel egy **3–5 perces interakciót**.
- A szerepjáték után mindkét résztvevő írjon egy 200 szavas reflexiót arról, hogy mi volt a kihívás, és milyen megoldások működtek.
- A videót és az írásos reflexiót töltsétek fel a Moodle-ba [megadott határidőig].

Szerepjáték 2:

Akadályok és megoldások szimulálása

Egyénileg próbáljatok navigálni egy turisztikai weboldalon, amely infokommunikációs akadályokkal küzd (pl. korlátozott alternatív szövegek, nem intuitív dizájn).

- Írjatok egy 300 szavas reflexiót, amelyben leírtok tapasztalataitokat és javaslataitokat a fejlesztésre.
- Értékeljétek (peer review) legalább két másik reflexiót, kommentálva a javasolt megoldásaikat.

2. Együttműködésen alapuló projekt

Digitális akadálymentesítési ellenőrzőlista kidolgozása

Csoportban dolgozva hozzatok létre egy ellenőrzőlistát, amely biztosítja az infokommunikációs akadálymentességet turisztikai weboldalakon vagy mobilalkalmazásokban.

- Készítsetek egy **400–600 szavas részletes ellenőrzőlistát**, amely bemutatja a fő elemeket.
- Az eredményeket egy interaktív online foglalkozáson mutatjátok be [megadott időpontban].

3. Reflektív napló

Kihívások az infokommunikációs akadálymentesség területén

Gondold végig az infokommunikációs akadálymentesség fő akadályait, amelyeket a fejezet során megismertél. Mely akadályok leptek meg a legjobban, és miért? Javasolj **két reális lépést**, amelyeket a turisztikai vállalkozások megtehetnének ezen problémák kezelése érdekében.

- Írj **250–400 szavas** reflexiót.
- Legalább **két forrást** idézz a kurzus anyagaiból.
- Beküldési határidő: **[megadott dátum]**.

11. fejezet: Az akadálymentes turizmus jó gyakorlatai nemzetközi szinten és a projektországokban

1. Interaktív szimuláció

Az interaktív szimulációk kiváló eszközei lehetnek az tantermi oktatásnak, mivel lehetőséget adnak a hallgatóknak, hogy gyakorlati tapasztalatokat szerezzenek, miközben tudományos vagy technikai elméletet alkalmaznak valós élethelyzetekben. A szimulációk segítenek a hallgatóknak a fogalmak és eljárások mélyebb megértésében, valamint a problémamegoldó és döntéshozatali készségeik fejlesztésében.

Lehetséges gyakorlatok az interaktív szimulációhoz:

- Két hallgatóra van szükség a szimulációhoz. Egy olyan hétköznapi helyzetet kell eljátszaniuk, amelyben egy fogyatékossgal élő személy egy oktatási helyszín megközelítése vagy egy tantermi képzésen való részvétel közben akadályokba ütközik. A szimuláció során a hallgatók kerekesszéket (vagy más helyettesítő eszközt, például gurulós széket) használnak.
- Az egyik hallgató a fogyatékossgal élő személyt alakítja, míg a másik segítőként működik közre, segítve a fogyatékossgal élő személyt az osztályterem megközelítésében. A szerepeket a szimuláció során váltogatják majd, cserélnek.
- A szimuláció az oktatási intézmény bejáratánál kezdődik. A „fogyatékossgal élő” szereplőnek a kerekesszék segítségével kell eljutnia az első emeleten lévő tanterembe, a helyszínen található rámpák és liftek használatával. Ha a diák nem tudja önállóan megoldani az akadályokat, a segítő lép közbe.
- A feladat végén a diákok megosztják egymással tapasztalataikat, nehézségeiket, majd közösen ötletelnek a megoldási lehetőségekről és a jó gyakorlatok bevezetéséről.

Alternatív változat:

- A szimulációt látássérült személy helyzetére is adaptálhatják: az egyik hallgató bekötött szemmel navigál az intézményen belül, míg a másik segíti

őt. A szimuláció végén a résztvevők beszámolnak az élményeikről és nehézségeikről.

2. Szakértők bevonása az órába interaktív tevékenységek formájában

A szakértők bevonása az oktatásba rendkívül gazdagító élményt nyújt a hallgatóknak, mivel közvetlenül olyan személyektől tanulhatnak, akik mélyreható ismeretekkel rendelkeznek egy adott témában. Az interaktív tevékenységek különösen hasznosak, mert ösztönzik a hallgatókat a kritikus gondolkodásra, a kérdésfeltevésre és az aktív részvételre.

Lehetséges megvalósítási módok:

- **Workshopok és gyakorlati bemutatók:** Egy fogyatékossgal élő személy vagy egy támogató szakember mutat be példákat az órán, ahol a diákok aktívan részt vesznek (például egy mozgáskorlátozott személy segítése a tanteremben és az épület folyosóján való közlekedésben). A szakértő ismerteti az elméleti háttérrel, személyes tapasztalatokat oszt meg, és válaszol a diákok kérdéseire.
- **Helyzetgyakorlatok és szerepjátékok:** Egy fogyatékossgal élő személy beszámolója után a diákok kipróbálhatják, milyen akadályokkal szembesülnének a mindennapokban (pl. bekötött szemmel navigálva csak hallás és tapintás alapján).
- **Kreatív műhelymunkák:** Egy szakértő vagy vendégelőadó bemutatja a jelenlegi turisztikai tevékenységek problémáit, majd a diákok csoportokban ötleteket dolgoznak ki a turizmus akadálymentesítésére, lehetséges technológiai megoldásokkal.
- **Interaktív panelbeszélgetések:** A hallgatók szakértői panel előtt ülnek, ahol különböző témákat vitatnak meg (pl. közlekedés, mindennapi kihívások, társadalmi integráció, technológiai megoldások). A hallgatók kérdéseket tehetnek fel, és többféle szakmai nézőpontot ismerhetnek meg.
- **Interaktív online eszközök és alkalmazások bemutatása:** Egy szakértő különféle digitális eszközöket mutat be (pl. virtuális túrák, kiterjesztett valóság alkalmazások, online térképek), amelyek interaktív tanulási élményt nyújtanak és sokféle tanulási stílust támogatnak.

3. Képválasztási feladat

Ebben a feladatban a hallgatók több turizmushoz kapcsolódó képből választhatnak, amelyek akadálymentes vagy nem akadálymentes környezeteket, szolgáltatásokat és úti célokat ábrázolnak.

A hallgatóknak egy képet kell kiválasztaniuk, amely szerintük a legjobb példát mutatja az akadálymentes turizmusra fogyatékossgal élő emberek számára.

A választást meg kell indokolniuk: mely elemek felelnek meg az inkluzív tervezési elveknek, például a fizikai hozzáférhetőségnek, az érzékszervi alkalmazkodásnak vagy a társadalmi integrációnak.

Cél: A kritikus gondolkodás, az akadálymentességi tudatosság és a turizmusban alkalmazható jó gyakorlatok azonosítása és megértése.

Lehetséges feladatok:

Associate the good practice with the following images.

- **Sportesemények fogyatékossgal élők számára**

- **Közösségi közlekedés (tömegközlekedés) fogyatékosokkal élőkhöz számára**

- **Turisztikai látványosságok fogyatékossgal élők számára**

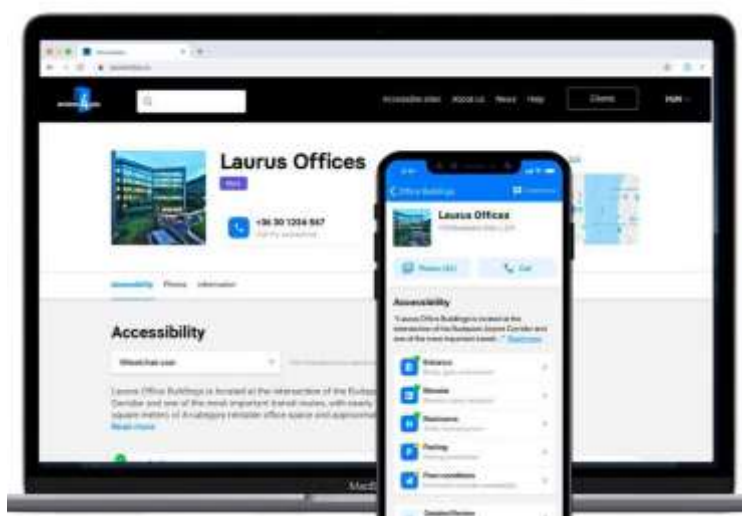

- Szállodák fogyatékossggal élők számára

- **Digitális megoldások fogyatékossgal élők számára**

3 kursy

Turystyka Dostępna

Wyszukaj kursy

Obsługa klienta niepełnosprawnego

Szkolenie skierowane do osób mających bezpośredni kontakt z klientami (obsługa kas biletowych, przewodnicy, ochrona obiektu itp.).

Uwarunkowania i praktyka turystyki dostępnej

Szkolenie skierowane do osób decydujących o świadczeniu usług turystycznych.

Standardy WCAG 2.1, czyli wytyczne dotyczące dostępności stron internetowych

Szkolenie skierowane do osób prowadzących strony internetowe dla osób turystycznych, redaktorzy treści.

12. fejezet: A fogyatékossgal élők utazási szokásainak elemzése partnerországokban végzett primer kutatási tapasztalatok alapján

Az egyéni vagy csoportos (több fős) munka alapját a tankönyvben bemutatott tartalom képezi.

1. Esettanulmány

PÉLDA 1.: A fejezetbeli 12. táblázat. *[A hallgatók számára esettanulmányként a csatolt táblázat formájában biztosítjuk a kutatási eredményeket.]*

„1175 fogyatékossgal élő személy közül csak 212 fő (kb. 18%) nyilatkozott úgy, hogy önállóan utazik. Mi lehet ennek az oka szerinted? Mit lehetne tenni annak érdekében, hogy növekedjen a fogyatékossgal élők önálló utazásának aránya?”

PÉLDA 2.: Vitaalapú esettanulmány, a diszkriminációhoz kapcsolódó eredmények felhasználásával

„A kutatás kimutatta, hogy számos akadály nem fizikai természetű, például: mások hozzáállása, empátiaszint, kommunikációs készségek. A válaszadók szerint sok kellemetlenség elkerülhető lett volna, ha a személyzet (busz, vonat, villamos) vagy más utasok segítséget nyújtanak.”
[Konkrét diszkriminációs esetek is csatolhatók, például: „Nevettek rajtam, amikor vonattal utaztam.”]

Megvitatandó kérdések:

- Mit lehet tenni a helyzet javítása érdekében?
- Hogyan lehetne oktatni a társadalmat a fogyatékossgal élők utazási szükségleteiről?
- Hogyan segítenél egy fogyatékossgal élő utastársnak utazás közben?
- Mit tennél ilyen helyzetben? Félnél hibázni? Tudnád, hogyan reagálj megfelelően?
- Milyen félelmei lehetnek egy fogyatékossgal élő embernek utazás közben?
- A másik ember helyzetének megértése a kulcsa a megfelelő segítség nyújtásának.

2. Vitafórum

A hallgatók megbeszélést folytatnak utazási irodákkal, különböző szervezetekkel és egyesületekkel, önkormányzatokkal, desztinációmenedzsment szervezetekkel (DMO) és

másokkal annak érdekében, hogy megoldásokat találjanak a fogyatékossgal élő emberek utazásának javítására és támogatására (Q15, 16).

Egy másik fontos szempont, amelyet meg kell vitatni a fogyatékossgal élő emberek utazásával kapcsolatban, a különböző tevékenységek végrehajtásának nehézségi szintjének meghatározása, illetve a turisztikai attrakciók elérhetőségére vonatkozó megbízható információk megszerzésének kérdése (turisztikai kínálat) (Q7). Azok a tevékenységek, amelyeket a fogyatékossgal élő emberek utazás közben végezhetnek, a következők:

- közlekedési eszközök használata
- szállás igénybevétele
- vendéglátóhelyek használata
- sporttevékenységek
- látványosságok meglátogatása
- megbízható információk hiánya a valós akadálymentességről

3. Együttműködésen alapuló projekt

A hallgatók négyfős csoportokban dolgoznak, céljuk a kérdőíves kutatás eredményei alapján megoldási javaslatok kidolgozása az alábbi területeken:

- Az utazási gyakoriság növelésének lehetőségei (Q9–Q12).
- Nagyobb támogatás lehetőségei az utazások szervezésében (Q14, Q15, Q16).
- Lehetőségek és módok a leggyakoribb úti célként megjelölt területek elérhetőségének/akadálymentesítésének növelésére, pl. rokonok és barátok meglátogatása, kulturális és természeti kirándulás (Q19).
- A fogyatékkal élők számára szervezett utazások formái (fogyatékkal élőknek szóló programok, inkluzív programok, nem fogyatékkal élőknek szóló, de részvételt lehetővé tevő programok) (Q18).

A diákok a fent említett témákat a különböző fogyatékossgal élő embereket egy utazócsoportként, valamint az egyéni fogyatékossgakat és nehézségeket figyelembe véve vizsgálhatják.

A többi csoport, miután az egyik csoport bemutatta és megoldási javaslatot tett, röviden kommentálhatja a javasolt tartalmat saját javaslataival, hogy bővítse a témával kapcsolatos ismereteit.

Konkrét közös projektötletek:

- Konkrét feladatjavaslatok kidolgozása arra vonatkozóan, hogyan lehet támogatni a cégeket, szervezeteket, egyesületeket a fogyatékkal élők utazásának megszervezésében.
- Konkrét javaslatok kidolgozása, beleértve a technológiai megoldásokat is, arra vonatkozóan, hogy miként lehet támogatni a fogyatékkal élőket az utazásszervezésben.
- Workshopok az utazási cégek, különböző szervezetek képviselőivel.

4. Szerepjáték

Gyakorlat

A kutatás szerint a turisztikai szolgáltatók gyakran nincsenek felkészülve a fogyatékkal élők igényeire (a válaszadók 51%-a jelezte ezt a problémát). A hallgatók csoportokra oszlanak: egyesek fogyatékkal élő turistákat, mások szolgáltatókat (szállodaigazgató, múzeumi dolgozó) alakítanak.

A tanár problémakártyákat készít (pl. nem akadálymentesített szállodai fürdőszoba, látássérült látogatók számára hiányzó kiállítási információk, helytelen viselkedés a személyzet részéről, WC a lefoglalt teremben nem hozzáférhető a kerekesszékekkel közlekedők számára, a ruhatári alkalmazott ostoba megjegyzést tett egy fogyatékkal élő vendégre stb.). Minden csoport a szerepére összpontosít, és megpróbál rámutatni a helyzetre - az ügyfelek szeretnék, ha a szolgáltatásuk teljesülne, a szolgáltatók pedig megpróbálnak megoldást találni a felmerült problémára.

A szituációk eljátszása után közös elemzés: milyen problémák merültek fel, hogyan lehetne fejleszteni a szolgáltatásokat, és milyen gyakorlati példákat lehetne megvalósítani.

13. fejezet A vizsgált országok lakosságának megítélése az akadálymentes turizmusról

(1000 fős minta elemzése)

I. Együttműködésen alapuló projektek

A közös projekteket úgy tervezték, hogy a hallgatók olyan készségekkel és tapasztalatokkal rendelkezzenek, amelyek szükségesek a sikerhez mind az egyetemi, mind a szakmai környezetben. Ezek elősegítik a tanulás holisztikus megközelítését, amely túlmutat az egyéni teljesítményen. A kollaboratív projektek hozzájárulnak a diákok általános személyes, tudományos és szakmai fejlődéséhez, mint például: kommunikációs készség, kritikus gondolkodás, problémamegoldás, csapatmunka, sokféle perspektíva, vezetés, felelősségvállalás vagy aktív tanulás.

Lehetséges együttműködésen alapuló projekt ötletek:

1. Akadálymentes Turizmus Tudatosságnövelő Kampány

Leírás: Tervezzenek meg és valósítsanak meg egy közvélemény-formáló kampányt az akadálymentes turizmus fontosságának, valamint a fogyatékossgal élő egyének és a társadalom számára nyújtott előnyeinek népszerűsítésére.

Tevékenység: Készítsenek médiaanyagot (szórólapot, infografikát), amely kiemeli a fogyatékossgal élő emberek által tapasztalt kihívásokat.

2. Inkluzív képzési program turisztikai szakemberek számára

Leírás: Fejlesszenek ki és tartsanak képzési programokat az akadálymentes turizmus témájában az iparági szakemberek számára.

Tevékenység: Hozzanak létre modulokat a fogyatékossgal élő turistákkal való kommunikációról, inkluzív szolgáltatások tervezéséről és az egyetemes tervezési elvek megvalósításáról.

3. Tanulás a művészeteken keresztül

Leírás: Használják a kreatív önkifejezést a megértés elmélyítésére.

Tevékenység: Kérjék meg a tanulókat, hogy készítsenek poszttereket vagy infografikákat a kulcsfontosságú felmérési eredmények alapján. Állítsák ki munkáikat egy virtuális vagy fizikai galériában.

4. Peer-Teaching modellek

Leírás: Osszák fel a dokumentumot négy részre, minden ország egy rész legyen, és tegyék lehetővé a hallgatóknak, hogy egymást tanítsák.

Tevékenység: Osszák ki minden csoportnak egy-egy ország felmérési eredményeit. A csoportok készítsenek és tartsanak prezentációkat vagy interaktív órákat az osztály számára.

5. Akadálymentességi irányelvjavaslat

Leírás: Minden csoport végezzen szekunder kutatást és javasoljon egy irányelv- vagy szabálygyűjteményt az akadálymentes turizmus fejlesztésére saját közösségükben.

Tevékenység: Minden csoport mutassa be javaslatát egy „döntéshozókból” (osztálytársakból és tanárból álló) testület előtt, és indokolja meg ajánlásait.

2. Vita

A tanulók kritikus gondolkodásba és aktív vitába vonása a hozzáférhető turizmus etikai és politikai vonatkozásairól, a 13. fejezetben szereplő adatok és bizonyítékok felhasználásával érveik alátámasztására. A vita értékes oktatási eszköz, amely segíti a résztvevőket a tanulmányi sikerhez és a társadalomban való aktív részvételhez nélkülözhetetlen készségek fejlesztésében.

1. Előkészítési, felkészítési szakasz

1.1 Vita témájának leírása:

- Válasszon témák a 13. fejezet alapján. Példák:
 - "Fontosabb a közvélemény szemléletformálása, mint az infrastruktúra fejlesztése az akadálymentes turizmusban."
 - "A kötelező akadálymentességi képzés a legjobb módja a turisztikai dolgozók felkészítésének."
 - "Az akadálymentes közlekedés fejlesztését előbbre kell helyezni a szálláshely-fejlesztéseknél."

1.2 Csoportok kialakítása:

- Osszuk a hallgatókat csoportokba, 4-6 fő/csoport

- Szerepek kiosztása:
 - *Pro* (állítás mellett érvelő) csapat.
 - *Kontra* (állítás ellen érvelő) csapat.
 - *Nézők* (értékelő) csapat.

1.3 Háttérinformációk biztosítása:

- 13. fejezet: A vizsgált országok lakosságának megítélése az akadálymentes turizmusról (1000 fős minta elemzése).
- Tartalmazzon külső forrásokat is, például jogszabályok, nemzetközi akadálymentességi sztenderdek, globális szabványok.

1.4 Kutatási feladat leírása:

- Bízassuk a csapatokat:
 - elemezzék, értelmezzék a kutatási eredményeket.
 - készítsék elő az érveket, ellenérveket, amelyeket etikai megfontolások, statisztikai adatok támasztanak alá.

2. Vita menete

2.1 Nyitás (10 perc):

- Minden csapat 3 percben nyitóbeszédben foglalja össze álláspontját.
- Használják hozzá a kutatás eredményeit, insightjait (pl. eredmények akadálymentes közelkedéssel kapcsolatos elégedetlenségről), hogy alátámasszák állításaikat.

2.2 Érvek bemutatása (20 perc):

- Csapatok prezentálják az érveiket:
 - *Pro csapat*: Kiemeli az akadálymentes turizmus előtérbe helyezésének szükségességét.
 - *Kontra csapat*: Kihívás elé állítja a támogató csapatot, hangsúlyozva az ellenérveket (pl. korlátozott költségvetés, versengő turisztikai prioritások).
- Ösztönözzük a csapatokat, hogy használjanak vizualizációs megoldásokat is (pl. kutatás árbári, grafikonjai).

2.3 Viszont válaszok (10 perc):

- A csapatok reagálnak, viszont válaszolnak a másik fél által felvetett pontokra.
- Használjanak országok közötti összehasonlításokat a dokumentumból az érvek megítéléséhez.

2.4 Nézők Q&A (10 perc):

- A közönség kérdéseket tesz fel mindkét csapatnak.
- A csapatoknak konkrét adatokra vagy megállapításokra hivatkozva kell megvédeniük álláspontjukat.

2.5 Zárás (5 perc):

- Minden csapat összefoglalja a legfontosabb érveit.
- Erősítsék meg a dokumentumban kiemelt etikai vagy társadalmi vonatkozású pontokat.

3. Vita utáni aktivitások

3.1 Nézők értékelése:

- Kérje meg a hallgatóságot, hogy dolgozzanak ki kritériumokat a vita értékeléséhez
- Hagyja, hogy a közönség szavazzon arról, hogy melyik csapat hozta fel a legerősebb érvet, az egyértelműség, az adathasználat és a meggyőzés alapján

3.2 Visszajelzés:

- Vitára való reakció, reflexió:
 - Mely érvek voltak a legnyomósabbak?
 - Voltak-e hiányosságok az érvelésben?
 - Hogyan lehet a dokumentumból származó betekintést alkalmazni a valós politikai döntéshozatalban?

Értékelési táblázat a vitához:

Kritérium	Kiváló (4 pont)	Jó (3 pont)	Közepes (2 pont)	Fejlesztendő (1 pont)	Súly
Tartalom-ismeret	Pontos adathasználat, mély megértés	Pontos adatok, jó megértés	Részleges adathasználat	Adathiányos, gyenge megértés	25%
Érvek minősége	Logikus, meggyőző	Átlátható, kisebb hibák	Kevésbé logikus, gyengébb érvek	Zavaros, meggyőzőtlen	25%

Kritérium	Kiváló (4 pont)	Jó (3 pont)	Közepes (2 pont)	Fejlesztendő (1 pont)	Súly
Csapatmunka	Egyenlő, összefüggő részvétel	Legtöbben jól dolgoznak	Egyenetlen részvétel	Rossz csapatmunka	15%
Viszontválasz	Hatékony, bizonyítékokkal	Átlátható válaszok	Gyenge visszavágás	Nincs hatékony válasz	15%
Előadásmód	Magabiztos, professzionális, vizuális eszközök	Jó előadás, kisebb hibák	Kevésbé magabiztos	Rossz előadásmód	10%

3. Vitafórum

A vitafórumok segítenek létrehozni egy dinamikus és interaktív tanulási környezetet, amely támogatja a téma mélyebb megértését, és felkészíti a tanulókat a valós kommunikációra és együttműködésre.

A vitafórum témái a vizsgált ország lakosságának az akadálymentes turizmussal kapcsolatos megítéléséről (13. fejezet):

1. Ön szerint az akadálymentes turizmus hogyan befolyásolja mindenki utazási élményét?
2. Melyek a gyakori tévhitek az akadálymentes turizmussal kapcsolatban?
3. Hogyan hívhatjuk fel a figyelmet az akadálymentes turizmus fontosságára?
4. Hogyan tudják a turisztikai vállalkozások jobban kiszolgálni a fogyatékkal élő utazók igényeit?
5. Milyen szerepet kell játszaniuk a kormányoknak az akadálymentes turizmus előmozdításában?
6. Milyen gazdasági előnyökkel jár az akadálymentes turizmus a helyi közösségek számára?